

GST និងម្មបអាហារ

ការចាប់ផ្តើម

តើពន្ធ GST ជាអ្វី?

ពន្ធដារលើទំនិញ និងសេវា (GST) គឺជាពន្ធដារចំនួន 10% លើទំនិញ និងសេវាភាគច្រើនដែលលក់ ឬប្រើប្រាស់ក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលី។ ប្រសិនបើលោកអ្នកប្រកបពាណិជ្ជកម្ម លោកអ្នកចាំបាច់ត្រូវដឹងអំពីពន្ធ GST។

- នៅពេលអាជីវកម្មរបស់លោកអ្នកចុះបញ្ជីពន្ធ GST លោកអ្នកត្រូវ៖
 - ដាក់បញ្ចូលពន្ធ GST ទៅក្នុងតម្លៃលក់ទៅឲ្យអតិថិជនរបស់លោកអ្នក ហើយ
 - ទាមទារយកឥណទានពន្ធ GST (GST Credits) ដែលនៅក្នុងតម្លៃដែលលោកអ្នកបានទិញសំរាប់អាជីវកម្មរបស់លោកអ្នក។

GST និងម្មបអាហារ

ម្មបអាហារទាំងអស់ដែលគេលក់មិនមែនសុទ្ធតែទាក់ទងនឹងពន្ធ GST ឆេះទេ។ ប្រសិនបើលោកអ្នកលក់ម្មបអាហារក្នុងអាជីវកម្មរបស់លោកអ្នក លោកអ្នកចាំបាច់ត្រូវដឹងថាតើទំនិញមួយណាដែលត្រូវគិតពន្ធ GST។ ជាទូទៅ លោកអ្នកត្រូវដាក់បញ្ចូលពន្ធ GST ទៅក្នុងតម្លៃទំនិញ និងសេវាដែលលោកអ្នកលក់ ឬផ្តល់។ ការទាំងនេះហៅថា 'ការលក់ដែលអាចគិតពន្ធ' (taxable sales)។

មានទំនិញ និងសេវាមួយចំនួនដែល 'ឥតមានពន្ធ GST' (GST-free) មានន័យថា លោកអ្នកពុំត្រូវគិតពន្ធ GST ពីអតិថិជនរបស់លោកអ្នក ឡើយ ហើយលោកអ្នកក៏ពុំត្រូវបង់ពន្ធ GST ទៅឲ្យ ATO ដែរ។ ម្មបអាហារចាំបាច់ភាគច្រើន 'ឥតមានពន្ធ GST' ឡើយ។

ឧទាហរណ៍នៃម្មបអាហារដែល 'ឥតមានពន្ធ GST' មានជាអាទិ៍:

- ឥដ្ឋ និងឥដ្ឋបង្ហូរដែលគ្មានដាក់ស្រូវលាបឥដ្ឋ ឬស្រូវ
- គ្រឿងផ្សំសំរាប់ធ្វើម្ហូប ដូចជាម្សៅ ស្ករ គ្រឿងលាយធ្វើនំជាដើម
- ខ្នាញ់ និងប្រេងសំរាប់ចម្អិនអាហារ
- ទឹកដោះគោ ក្រែម ឈើស និងស៊ុត
- គ្រឿងទេស និងទឹកជ្រលក់
- ទឹកផ្លែឈើដែលយ៉ាងហោចណាស់មាន 90% នៃចំណុះទឹកផ្លែឈើ
- ទឹកផឹកក្នុងដប
- តែ និងកាំប្លោ (លើកលែងតែវាឆ្លងរួចស្រេចសំរាប់ផឹក)
- អាហារសំរាប់ទារក និងម្សៅទឹកដោះសំរាប់ទារក
- សាច់សត្វសំរាប់មនុស្សប្រវឹកវា (លើកលែងតែជាអាហារ ឬអាហារសម្រន់ដែលគេផ្ញើរចេញទៅ)
- ផ្លែឈើ បន្លែ ត្រី និងសត្វល្អិត
- ទឹកដាច់ខាត ដូចជាទឹកឃ្មុំ ដំណាប់ផ្លែឈើ និងប៊ែរសណ្តែកក្រី
- គ្រាប់ធញ្ញជាតិធ្វើជាអាហារពេលព្រឹក
- បាយឆ្អិន (ដែលពុំនៅក្តៅ) ប្រអង្ករ។

❗ ថ្មីគឺតែទំនិញរបស់លោកអ្នកអាចនៅក្នុងបញ្ជីម្មបអាហារដែល 'ឥតមានពន្ធ GST' ក៏ដោយ វាក៏នៅតែអាចគិតពន្ធក្នុងកាលៈទេសៈមួយចំនួនដែរ។ ឧទាហរណ៍ ឥដ្ឋបង្ហូរ 'ឥតមានពន្ធ GST' ឡើយ លើកលែងតែលោកអ្នកលក់វានៅក្នុងរោងចក្រដំឡើងដំឡើងដំឡើងរបស់លោកអ្នកនិងបរិភោគវានៅក្នុងរោងចក្រដំឡើងដំឡើងនោះ។ ចំពោះព័ត៌មានបន្ថែម សូមមើល 'កន្លែងដែលលក់ ឬបរិភោគម្មបអាហារអាចធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ពន្ធ GST' នៅទំព័រ 3។

➡ ដើម្បីរកព័ត៌មានថែមទៀតអំពីពន្ធ GST និងរបៀបចុះឈ្មោះអាជីវកម្មរបស់លោកអ្នក៖

- សូមបើកមើលវិបសាយរបស់ក្រសួងយើងនៅត្រង់ www.ato.gov.au/gst
- សូមមើលកូនសៀវភៅតូចៗដូចតទៅនេះ (ជាភាសាអង់គ្លេស) ដែលអាចទទួលយកបាននៅតាមអ៊ិនធើណិត
 - GST សំរាប់ពាណិជ្ជកម្មតូចតាច (GST for small business) (NAT 3014) ជាភាសាអង់គ្លេស
 - ពន្ធដារជាមូលដ្ឋានសំរាប់ពាណិជ្ជកម្មតូចតាច (Tax basics for small businesses) (NAT 1908) ជាភាសាអង់គ្លេស
 - GST (NAT 72420) មានជាភាសាដទៃទៀត
- ទូរស័ព្ទទៅ ATO តាមលេខ 13 28 66
- ព័ត៌មានជាមួយទីប្រឹក្សាផ្នែកពន្ធដាររបស់លោកអ្នក។

ឧទាហរណ៍នៃ ‘ម្ហូបអាហារដែលអាចគិតពន្ធ’ មានជាអាទិ៍:

- ផលិតផលនំជិត ដូចជានំ (cakes), នំម្សៅ (pastries) និងនំផ្លាម (pies)
- នំប៊ីស៊ីត (biscuits), នំរាងសាជី (cones) និងនំម្សៅរាងត្រីចាស់ (wafers)
- អាហារសរុបដែលមានជាក់ស្តែងជាតិ ដូចជាចំណីតដំឡូង បារាំងចៀនក្រៀម
- ស្ករក្រូច និងស្ករគ្រាប់
- ការរមែក
- គេសជ្ជៈមានជាតិផ្លែឆ្នែង និងទឹកដោះគោដែលមានជាក់ស្តែងជាតិ ដូចជាទឹកដោះគោស្ករក្រូចជាដើម
- ម្ហូបអាហាររៀបជាក្នុងចានសំប៉ែត (food platters)
- អាហារលក់ក្នុងទីផ្សារអាហាររៀបចំរួចស្រេចដូចជា sushi សម្បុករី និងអាហារដែលមានហាយបាយ
- អាហារទាំងឡាយណាដែលពុំមែនសំរាប់មនុស្សបរិភោគ ដូចជាអាហារសំរាប់សត្វចិញ្ចឹមជាដើម
- ម្ហូបអាហារ និងគេសជ្ជៈទាំងអស់ដែលលក់ក្នុងអាណានិគមដ្ឋាន ប៉ុន្តែសំរាប់បរិភោគនៅកន្លែងកន្លែង - ចំពោះព្រឹត្តិមានបន្ថែម សូមមើល ‘កន្លែងដែលលក់ ឬបរិភោគម្ហូបអាហារដែលធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ពន្ធ GST’ នៅទំព័រ 3។

មានទំនិញខ្លះដែលពុំបានចាត់ទុកជាម្ហូបអាហារទើបយ ដោយព្រោះថា លោកអ្នកពុំទាន់អាចបរិភោគវាបាននៅឡើយ។ ទំនិញទាំងនេះ “អាចគិតពន្ធ” (taxable) ហើយរួមមាន:

- សត្វនៅរស់
- រុក្ខជាតិ និងគ្រាប់ពូជដែលសំរាប់ដាំបណ្តោះទៅជាផ្លែឈើ និងបន្លែ។

➤ ប្រសិនបើលោកអ្នកពុំដឹងប្រាកដថាតើម្ហូបអាហាររបស់លោកអ្នកអាចគិតពន្ធ ឬពុំគិតពន្ធ GST នោះលោកអ្នកអាចមើលមើល ជាមួយ ATO ជានិច្ចដោយ:

- បើកមើលរូបសម្រាប់ស្រាវជ្រាវលើគេហទំព័រ www.ato.gov.au/foodindustry បន្ទាប់មកជ្រើសយក ‘Basic topics’, ‘Publications’ និង ‘Detailed food list’ - បញ្ជីម្ហូបអាហារនេះប្រាប់ឲ្យដឹងអំពីស្ថានភាពពន្ធ GST នៃម្ហូបអាហារចំនួនច្រើនជាង 500 មុខ
- សូមមើលកូដសៀវភៅតូចៗអំពី សេចក្តីណែនាំអំពីពន្ធ GST សម្រាប់ម្ហូបអាហារ (GST food guide) (NAT 3338) (ជាភាសាអង់គ្លេស) ដែលអាចទទួលបាននៅ តាមអ៊ីនធើណិត
- ទូរស័ព្ទទៅ ATO តាមលេខ **13 28 66**
- ពិភាក្សាជាមួយទីប្រឹក្សាផ្នែកពន្ធដាររបស់លោកអ្នក។

ពន្ធ GST និងប្រព័ន្ធទំនាក់ទំនងគ្នាសំរាប់ការផ្គត់ផ្គង់ម្ហូបអាហារ

❗ លោកអ្នកពុំអាចទាមទារយកពន្ធពន្ធពន្ធ GST សំរាប់ម្ហូបអាហារដែលលោកអ្នកបានចំណាយសំរាប់ការកំសាន្ត (entertainment expenses) ឡើយ ប្រសិនបើលោកអ្នកពុំអាចទាមទារការកាត់បន្ថយពន្ធដារលើប្រាក់ចំណូល (income tax deduction) ចំពោះការចំណាយនេះ។

ឧទាហរណ៍: តើនៅពេលណាទើបពន្ធ GST ត្រូវបានគិតចូលនៅក្នុងប្រព័ន្ធទំនាក់ទំនងគ្នាសំរាប់ការផ្គត់ផ្គង់ម្ហូបអាហារ?

កន្លែងបណ្តោះ និងលក់ដើមឈើមួយកន្លែង បានលក់គ្រាប់សាឡាត់ ទៅឲ្យអ្នកចិញ្ចឹមសត្វ។ គ្រាប់សាឡាត់គឺត្រូវគិតពន្ធ ព្រោះវាជារុក្ខជាតិ សំរាប់ដាំបណ្តោះ ហើយគេពុំទាន់អាចបរិភោគវាបាននៅឡើយ។ កន្លែងបណ្តោះនឹងលក់ដើមឈើគិតពន្ធ GST ពីអ្នកចិញ្ចឹមសត្វ ហើយបង់ពន្ធនេះទៅឲ្យ ATO។

អ្នកចិញ្ចឹមសត្វអាចទាមទារយកពន្ធពន្ធពន្ធ GST សំរាប់ពន្ធ GST ដែលគេបានបង់នៅក្នុងតម្លៃទិញគ្រាប់សាឡាត់នោះ។

អ្នកចិញ្ចឹមសត្វអាចលក់សាឡាត់ ហើយលក់វាទៅឲ្យអ្នកលក់បន្ថែមដើម្បីដោយពុំគិតពន្ធ GST ឡើយ។ សាឡាត់នោះជាបន្ថែម ឥតមានពន្ធ GST ទេ ដោយព្រោះថាឥឡូវនេះវាជាអាហារសំរាប់មនុស្សបរិភោគ។

អ្នកលក់បន្ថែមដើម្បី លក់សាឡាត់នោះដោយឥតមានពន្ធ GST ទៅឲ្យទីផ្សារធំ។

នៅទីផ្សារធំ មនុស្សទាំងឡាយទិញសាឡាត់ដោយឥតមានពន្ធ GST។

កន្លែងដែលលក់ ឬបរិភោគមូលហេតុអាចធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ពន្ធ GST

មូលហេតុ និងអាសយដ្ឋានទាំងអស់ ដែលគេលក់ក្នុងអាជីវកម្ម ឬត្រូវគេបរិភោគ ឬផឹកនៅកន្លែងដែលគេលក់ សុទ្ធតែត្រូវបង់ពន្ធ ទោះបីវាជាទំនិញ 'ឥតមានពន្ធ GST' ក៏ដោយ។

ការនេះមានសម្រាប់លោកអ្នកត្រូវគិតពន្ធ GST ពីអតិថិជនរបស់ លោកអ្នក ហើយបង់ពន្ធ GST នោះទៅឲ្យ ATO ប្រសិនបើ លោកអ្នកលក់មូលហេតុនិងអាសយដ្ឋាននោះ។

- អាជីវកម្ម ឬហាងកាហ្វេ
- ហាង ឬតូបលក់អាហារសម្រន់តូចតាច
- ទឹកនៃដង្កាណាមួយដែលទាក់ទិននឹងការលំហែ កីឡា ឬការកំសាន្ត ដូចជា
 - ទីធ្លាលេងកីឡា
 - កន្លែងលេងវាយកូនគោល
 - កន្លែងហាត់កាយសម្ព័ន្ធ
 - វាលរង់ប្រណាំងសេះ
 - រោងលោត
 - សារមន្ទីរ
 - កន្លែងតាំងរត់សិល្បៈ
 - រោងភាពយន្ត
 - ទីធ្លាមានលេងល្បែងកំសាន្តផ្សេងៗ

! ក្នុងករណីមួយចំនួន អង្គការសប្បុរសធម៌ មូលនិធិសប្បុរសធម៌ មូលនិធិ ឬអង្គការពិទ្ធផលអំណោយដែលអាចយកទៅ ទាមទារកាត់ពន្ធដារបាននិងសាលារៀនរដ្ឋ (ឧទាហរណ៍ កន្លែងលក់មូលហេតុសំរាប់សិស្ស) ដែលលក់មូលហេតុ សំរាប់ការប្រើមូលជំនួយសប្បុរសធម៌ ឬសំរាប់គោលបំណង ប្រហែលគ្នានេះ គេពុំគិតពន្ធ GST ទេ។

➤ បើកមើល www.ato.gov.au/nonprofit ឬអែកមើលជាមួយ ATO តាមទូរស័ព្ទលេខ **13 28 66** ប្រសិនបើលោកអ្នកពុំដឹង ច្បាស់ប្រាកដ។

ឧទាហរណ៍

ហាងលក់នំរបស់នាងវីវី
 នាងវីវីលក់នំប៉័ង និងនំប៉័ងមូលធម្មតានៅហាងលក់នំរបស់នាង។ នំប៉័ងទាំងនេះពុំមានជាក់ស្តែង ឬស្នូលឡើយ។ នាងលក់នំប៉័ងឲ្យ អតិថិជនរបស់នាងសំរាប់ឲ្យគេបរិភោគនៅកន្លែងដទៃក្រៅ អំពីនៅក្នុងហាងរបស់នាង។
 នាងពុំគិតពន្ធ GST ពីអតិថិជនរបស់នាងឡើយ។

អាជីវកម្មនៃអាសយដ្ឋានរបស់នាងចិន្តា
 នាងចិន្តាលក់នំប៉័ងមូលធម្មតានៅអាជីវកម្មនៃអាសយដ្ឋានរបស់នាង។ អាហារទាំងនេះត្រូវបានរៀបចំសំរាប់ការបំរើម្ហូបនៅក្នុង អាជីវកម្មនៃអាសយដ្ឋាននិងសំរាប់ឲ្យគេបរិភោគនៅក្នុងអាជីវកម្មនៃអាសយដ្ឋាន។
 នាងចិន្តាគិតពន្ធ GST ពីអតិថិជនរបស់នាង ហើយបង់ពន្ធ GST នេះទៅឲ្យ ATO។

រថយន្តលក់កាហ្វេរបស់បូណា
 បូណាប្រកបអាជីវកម្មលក់កាហ្វេចល័ត។ គាត់បើកបរទូរនររបស់ គាត់ទៅកន្លែងផ្សេងៗដែលមានមហោស្រព ឬពិធីការណ៍ សំខាន់ៗ។ គាត់លក់អាសយដ្ឋានក្រៅដីដីកាហ្វេ និងស្នូលក្រៅ។ គាត់ក៏លក់ទឹកដ៏បង្កើនផងដែរ។ អាសយដ្ឋានកាហ្វេគិតពន្ធប្រដាប់ ព្រោះថាទំនិញទាំងនេះត្រូវបានហាត់ទឹកជា 'អាសយដ្ឋាន' រៀបចំរួច ស្រេចសំរាប់ផឹក។ ទឹកដ៏បង្កើនអាចគិតពន្ធប្រដាប់ ដោយព្រោះ ថាបូណាលក់ឲ្យអតិថិជនសំរាប់ឲ្យគេផឹកវានៅកន្លែងដែល មានពិធីការណ៍។
 បូណាគិតពន្ធ GST ពីអតិថិជនរបស់គាត់ ហើយគាត់បង់ពន្ធ GST នេះទៅឲ្យ ATO។

ហាងលក់ទឹកផ្លែឈើរបស់នាងចាន់ណារី
 នាងចាន់ណារីមានហាងលក់ទឹកផ្លែឈើតូចមួយនៅទីធ្លាលក់មូល អាហារចម្រុះ។ នាងលក់ទឹកផ្លែឈើ 100% ទឹកផ្លែឈើកិនលាយ គ្មានទឹកដ៏បង្កើន ទំនិញទាំងអស់នេះអាចគិតពន្ធប្រដាប់ដោយព្រោះ ថាវាសំរាប់ផឹកនៅទីធ្លាលក់មូលអាហារចម្រុះ។
 នាង ចាន់ណារី គិតពន្ធ GST ពីអតិថិជនរបស់នាង ហើយបង់ ពន្ធ GST នេះទៅឲ្យ ATO។

➤ ព័ត៌មានបន្ថែម

ចំពោះព័ត៌មានបន្ថែម:

- បើកមើលវិបសាយរបស់យើងនៅគ្រង
 - www.ato.gov.au/gst
 - www.ato.gov.au/foodindustry
 - www.ato.gov.au/otherlanguages ចំពោះពន្ធដារនិងប្រាក់សោធនសំរាប់ពេលចូលនិវត្តន៍ មានព័ត៌មានជា25ភាសា។ លោកអ្នកក៏អាចមើល ឬទាញយកវីដេអូ អំពីអាជីវកម្មរបស់លោកអ្នកនិងពន្ធដារ (Your Business and Tax) ដែលពន្យល់អំពីវិធីដែលលោកអ្នកត្រូវការដឹងអំពីប្រព័ន្ធពន្ធដារអាជីវកម្មរបស់អ្នកស្រាវជ្រាវ។ ព័ត៌មាននេះមានផ្តល់ជូនជាប្រាំមួយភាសា មានរួមទាំងភាសាអង់គ្លេសផងដែរ។
- ទូរស័ព្ទ infoline អំពីពន្ធដារអាជីវកម្មរបស់ ATO តាមលេខ **13 28 66** រវាងម៉ោង8.00ព្រឹក និងម៉ោង6.00ល្ងាច ថ្ងៃច័ន្ទទៅថ្ងៃសុក្រ ពេលម៉ោងតំបន់ខាងកើត (EST)
- ទៅមើលកន្លែងទទួលភ្ញៀវ (shopfront) របស់ក្រសួងយើង
- ពិគ្រោះជាមួយទីប្រឹក្សាពន្ធដាររបស់លោកអ្នក។

ប្រសិនបើលោកអ្នកគ្មាន ឬមានពិការភាពក្នុងការស្តាប់ ឬការនិយាយស្តី សូមទូរស័ព្ទមកយើងតាមរយៈកិច្ចបំរើជាតិបញ្ជូនតគ្នា (NRS) តាមលេខ ដូចមានចុះខាងក្រោម:

- ចំពោះអ្នកប្រើប្រាស់ TTY សូមទូរស័ព្ទលេខ **13 36 77** ហើយសូមរកលេខទូរស័ព្ទរបស់ ATO ដែលលោកអ្នកត្រូវការ (Speech-to-Speech relay)
- ចំពោះអ្នកប្រើប្រាស់កិច្ចបំរើសំរាប់អ្នកមានពិការភាពខាងការនិយាយស្តី សូមទូរស័ព្ទលេខ**1300 555 727** ហើយសូមរកលេខទូរស័ព្ទរបស់ ATO ដែលលោកអ្នកត្រូវការ។
- ចំពោះអ្នកប្រើប្រាស់អ៊ីនធឺណិតបញ្ជូនតគ្នា សូមតភ្ជាប់ទៅ NRS តាមវិបសាយ www.relayservice.com.au ហើយសូមរកលេខទូរស័ព្ទរបស់ ATO ដែលលោកអ្នកត្រូវការ។

➤ សូមតាមដានជាមួយយើង:

- www.twitter.com/ato_gov_au
- www.facebook.com/ato.gov.au
- www.youtube.com/AusTaxOffice

ការប្រើជាចិត្តរបស់យើងចំពោះលោកអ្នក

យើងប្រើជាចិត្តផ្តល់ជូនលោកអ្នកនូវព័ត៌មានដែលត្រឹមត្រូវសមស្របគ្នា ហើយប្រើច្បាប់លាស់ដើម្បីជួយលោកអ្នកឲ្យយល់ដឹងអំពីសិទ្ធិនិងសិទ្ធិទទួលបាននិងដើម្បីបំពេញកាតព្វកិច្ចនានារបស់លោកអ្នក។

ប្រសិនបើលោកអ្នកយល់ថាការបោះពុម្ពផ្សាយនេះមិនត្រូវនឹងកាលៈទេសៈរបស់លោកអ្នកទាំងស្រុងទេនោះ ឬលោកអ្នកមិនប្រាកដថាព័ត៌មាននេះត្រឹមត្រូវនោះទេ លោកអ្នកអាចស្នើសុំជំនួយបន្ថែមទៀតពីយើង។

យើងធ្វើការកែតម្រូវការបោះពុម្ពផ្សាយនានារបស់យើងជាទៀងទាត់ដើម្បីបង្ហាញឲ្យយើងនូវការកែប្រែច្បាប់ទាំងឡាយ ដើម្បីឲ្យលោកអ្នកធ្វើឲ្យប្រាកដថាព័ត៌មានដែលលោកអ្នកប្រើជាព័ត៌មានមិនមែនជាការបំផ្លាញ។ ប្រសិនបើលោកអ្នកមិនច្បាស់ លោកអ្នកអាចរកបានព័ត៌មានថ្មីនៅក្នុងវិបសាយរបស់យើងគឺ www.ato.gov.au ឬទាក់ទងយើងដោយផ្ទាល់។

ការបោះពុម្ពផ្សាយនេះត្រឹមត្រូវនៅខែមិថុនា ឆ្នាំ 2012។

លោកអ្នកអាចចម្លងយកលំនាំតាម កែប្រែ ចេញផ្សាយ ហើយចែកចាយសម្រាប់ផ្ទៃក្នុងផ្ទាល់ខ្លួនបានដោយសេរីទៅតាមការប្រាថ្នារបស់លោកអ្នក (ក៏ប៉ុន្តែសម្រាប់ផ្ទៃក្នុងផ្ទាល់ខ្លួន មិនមែនផ្តល់យោបល់ថាគ្រប់អ្នក ATO ឬសហព័ន្ធផ្តល់ការគាំទ្រលោកអ្នក ឬសេវាណាមួយរបស់លោកអ្នកនោះឡើយ)។